

Véres utcai harcok Indiában

Francia forrasú táviratok szerint Indiában terjed a lázadás

Kalkuttában fölkelő bennszülöttek és angol csapatok között utcai harcok voltak. A lázadók a város közepén barrikádokat emeltek. Hindu papok nyilvánosan szónokolnak az európaiak ellen. Az angol középületeket katonák őrzik. A *Main* értesülése szerint az angol kormánykoröket a legutóbbi indiai jelentések a legnagyobb zavarba hozták. Kalkuttában és Bombayban szigorú ostromállapotot hirdettek ki. Hét tartományban proklamálták a szent háborút Európa ellen. Malapuránál négyezer Mopla-törzsbeli bennszülött megtámadott egy brit csapatot. Az összeütközés során három angol meghalt és többen megsebesültek. A mopláknak szintén több halottjuk volt.

A felsősziléziai kérdés tanulmányozásával megbízott népszövetségi tanács, mint Berlinből jelentik, előreláthatóan csak két-három hét múlva lesz abban a helyzetben, hogy jelentését a népszövetség teljesülése elé terjessze. Ez az ülés e hónap végén fog kezdődni, úgy hogy a felsősziléziai kérdésben a döntés októberre várható. A Felsőszilézia miatt Anglia és Franciaország között támadt nagy feszültséget érdekesen jellemzi Smuts tábornok egyik beszéde, amelyet Délafrikába való visszatérése alkalmával Kap városban mondott. Az angol gyarmat kormányzója kijelentette, hogy a felsősziléziai helyzetet a világ békéje most épp olyan szorosan függ össze, mint 1914-ben a belga kérdéssel. Anglia mindent el fog követni, hogy Franciaország és Németország között az új háborút megakadályozza.

A washingtoni leszerelő konferencia kilátására élénk világot vet Leon Bourgeois-nak, a népszövetség elnökének nyilatkozata. Bourgeois ugyanis kijelentette ma a francia sajtó képviselőinek, hogy Franciaország mindaddig nem nyulhat a lefegyverzés kérdéséhez, amíg két feltételt nem teljesül: Németország lefegyverése és a népszövetségi paktum ama cikkelyének végrehajtása, amely előírja Németországban a fegyver után való kutatást és ennek a kutatásnak az ellenőrzését. Franciaország semmihez sem kezd mindaddig, míg ez a két feltétel meg nem valósul.

Megalakult Csonkabácsmegeye tisztikara

Baja, szept. 2

(A Magyarországi tudósítójától)

Csonkabácsmegeye tisztikara most alakult meg Baján, a megye ideiglenes székhelyén, ahol addig székel Bácsodrog törvényhatósága, amíg Zombor is felszabadul a szerb szolgálat alól. Bács megye területének alig egyhatede került most vissza a magyar államisághoz: a 11.079 négyzetkilométerből alig 1500. Négy törvényhatóság: Szabadka, Zombor, Újvidék és Zenta, tizenhárom járásból tizenegy teljesen a szerbek kezén maradt.

A csonkamegeye közigazgatása most rendezkedik be Baján. Baja város természetesen önálló törvényhatóság marad; a megye ideiglenes székhelye a főszolgabírósi épületben van; itt székel Szabovljević Dusan királyi tanácsos, alispán. A csonkamegeyét három járásra osztották; a bajai, jánoshalmi és hercegszántói főszolgabírói intézik a megye ügyeit. Bajára Vojnich Máté főszolgabíró és Gutvein Fülöp szolgabíró, Jánoshalmára Mentényi Sándor főszolgabíró és Simon Gyula szolgabíró, Hercegszántóra Tripolszky Gyula főszolgabírót rendelték ki az alispán. Az árvaszék is megalakult Frank Mihály dr., királyi tanácsos elnökletével.

A bácsmegeyeiek körében most mozgalom indult meg, hogy csatolják a csonkamegeyét Pest megye két déli járását: a kalocsai és a kiskunhalasi. Azt vitatják, hogy Pest megye tulterhelt közigazgatásán is segítene egy-egy átoszportosítás, amellyel jobban szolgálna a lakosság érdekeit is, amely könnyebben meg tudja közelíteni a szomszédos Baját, mint a messzi Budapestet. Másik kívánságuk a

bajaiaknak, hogy a jegybank állítson fel fiókot Baján. Most a jegybank legközelebbi fiókja Bácskához a kecskeméti, amellyel igen nehéz Bácsmegeye legközelebbi helyéről a vasuti közlekedés.

Baján különben a választási mozgalom is megindult. A helyi keresztény párt jelöltje Schnetzer Ferenc tábornok, aki bajai származású s nagyon népszerű a kerületben, ahol természetesen Meskó Zoltán miniszteri biztos igyekeznék a kisgazdapárt számára hangulatot csinálni. Baján a közigazgatás Vojnich Ferenc polgármester vezetésével már legteljesebb rendben működik. Kiss György dr. főispán még szeptemberben összehívja a város első közgyűlést, amelyet a felszabadulás után ünnepies formában kívánnak megtartani.

Október 10-én nyitják meg a szegedi egyetemet

Szeged, szept. 2

(A Magyarországi tudósítójától)

A kolozsvári egyetem hajlékot kapott: október 10-én Szegeden megnyílik Erdély híres egyeteme. Szeged, amely évtizedeken át harcolt egyetemért, most fájdalmas és meghatódott szívvel fogadja az erdélyi tudós intézetet: ezt az egyetemet csak vendégének látja, amely lehetőleg nemsokára visszatérhet a régi hajlékába, hogy testvérül otthagyja a szegedi egyetemet.

Szeged minden áldozatot meghozott az egyetemért: az épületeket most alakítják át s a fakultásokat aként helyezik el, hogy a tudományos céloknak a helyiségek addig is megfelelőjenek, amíg alkalmasabbak lesznek az idők nagyobbarányu építkezésekre. A város külső képén is megváltozik az egyetemváros: vendéglőket és kávéházakat nagyobbítanak, deákmenzát létesítenek. Van már Szegeden is Emkekávéház, Erdélyi vendéglő: a régi kolozsvári emlékeket akarják így fölcloveníteni.

Az egyetem fölavatására Szegedre utazik Vass József közoktatási miniszter is; képviselteti magát a nemzetgyűlés, az Akadémia és a többi magyar egyetem is. A rendezkedés már folyik; a kórházakban most helyezik el a klinikák föl-szereléseit. Sok értékes gyűjtemény is megjött már, köztük Apáthy Istváné és Márki Sándor dr. hatalmas könyvtára. A növénytan gyűjtemény helyett, amely Kolozsvárott maradt, Györffy István dr. már megszerezte a világhírű Haynald-gyűjtemény második példányait s megvásárolta Schiller Zsigmond dr.-nak, a Pester Lloyd elhunyt szerkesztőjének botanikai gyűjteményét, valamint Trautmann Róbert gyűjtését. Az állami főgimnázium épületében lesz az egyetem természetudományi fakultása; az állam nagyértékű nagytűfolszereléseket vásárolt az intézet számára.

A városi múzeum és a Somogyi-könyvtár, e két hatalmas kulturintézmény, gyűjteményeivel nagy segítségére lesz az egyetemnek. A Somogyi-könyvtár fölüllegessé teszi az egyetemi könyvtár fölállítást; ehelyett a modern angol s német egyetemek mintájára Szegeden az egyes fakultások és szemináriumok állítanak föl könyvtárakat, ami a tudományos buvárkodást jelentősen megkönnyíti. Erre a célra eddig is mintegy negyvenezer kötet könyv áll az egyetem rendelkezésére. A városi múzeum néprajzi, természetrajzi és régiséggyűjteményei is nagy értékek lesznek az egyetemi oktatásnak.

A tanárok lassanként már Szegedre költöznek. Itt van már Menyhért Gáspár dr. rektor, Márki Sándor dr., Szédeczky Gyula dr., Györffy István dr., Csengeri János dr.; a legutóbban pedig a következő hetekben költöznek le Budapestről. A beiratások szeptember 26-ikán kezdődnek.

Csonka Magyarország nem ország, Ezész Magyarország mennyország!

HIREK

(A londoni döntőbírószágon Zoltán Béla képviseli Magyarországot.) Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség úgy tudja, hogy az Egyesült-Államok és Magyarország között kötött szerződés, amelyet augusztus 29-én írtak alá, a trianoni szerződésnek a 3., 4. és 5. szakaszait, továbbá az amerikai szenátus által július 2-án elfogadott békehatározatot, valamint az 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12. és 14. szakaszokat tartalmazza. A szerződés többi részét elhagyták. A trianoni békeszerződés 239. szakaszának rendelkezéséhez képest, Londonban vegyes döntőbírószágot alakult meg, amely munkáját rövidesen megkezdí. A bizottságban Magyarországot Zoltán Béla, volt igazságügyminiszter képviseli.

(Vilmos császár elhagyta Hollandiát?) Berlinből jelentik: A Berliner Volkszeitung közli Londonból: A Newyork Herald tudósítója szerint a német császár aeroplánon állítólag megkezdte a hirtől semmit sem tudnak és meg vannak győződve, hogy a tudósító koholmányáról van szó.

(A bajor király Sárvárott.) Szombathelyi jelentés szerint Lajos bajor király szeptember 1-én családjával együtt hosszabb tartózkodásra Sárvárra érkezik. A jószágkormányzóság a királyi család fogadására már nagyban készülődik.

(A gyulai püspöki helynök.) Jelentették, hogy a nagyváradi római katolikus püspök Békésgyulán, az egyházmegye magyar birtokban maradt részeinek kormányzására püspöki helynökséget állít fel. E nagyjelentőségű dologban az újabb értesülés az, hogy az új püspöki helynök minden valószínűség szerint Brém Lőrinc oldalkanonok lesz.

(Uj budapesti anyakönyvvezetők.) A belügyminiszter Budapesten a II. kerületi anyakönyvvezetőséghez Haba Géza tanácsjegyzőt anyakönyvvezetővé, Lechner László kezelőt pedig ugyanitt anyakönyvvezető-helyettesé, a VI. kerületi anyakönyvvezetőségé pedig Zsigmond Vilmos kezelő főtitkárát anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

(A lengyel katolikus nagygyűlésre meghívták a magyarokat is.) A lengyel katolikus első nagygyűlésre, amelyet szeptember 6-án, 7-én és 8-án tartanak meg Varsóban, igen megleghangú levéllel hívták meg a magyar katolikusok képviselőit is. A hercegprímás megbízásából Csizsarik János dr. választott püspök, veszprémi kanonok és Hindy Zoltán dr. volt országyűlési képviselő vesznek részt a magyar katolikusok nevében a kongresszuson. Csizsarik püspök és Hindy Zoltán ma elutaztak Varsóba.

(Szerkesztőváltás a főváros hivatalos lapjánál.) A fővárosi tanácsa Radó Rikárdot, a Fővárosi Közlöny szerkesztőjét, érdemeinek elismerése mellett, saját kérelmére nyugdíjazta. Radó Rikárd tizenegy év óta állott a fővárosi hivatalos lapjának az élén s munkájával elismerést és megbecsülést szerzett magának is, a fővárosnak is.

(Nansen az orosz inség leküzdésére.) Berlinből jelenti a Magyarországi tudósítója: Mint Londonból jelentik, Nansen folytatja arra irányuló törekvéseit, hogy az orosz inség leküzdésére nemzetközi szövetet létesítsen. 10 millió font sterlingnyi összeget akar az inség leküzdésére előteremteni. Londonban tartózkodása alatt e tárgyban Lloyd Georgeval is értekezett.

(Szabálytalanságok miatt nyugdíjaztak egy jugoszláv konzult.) Laibachból jelenti a Magyarországi tudósítója: Mint a Jugoszlávia jelenti Belgrádból, Geric bécsi jugoszláv konzult, osztrák udvari tanácsost, szabálytalanságok miatt nyugdíjazták.

(Az orosz hadifoglyok és hadifogságok) jelentkezése körül nagy mozgolódás folyik a budapesti kerületi elöljáróságokon. Vannak még Magyarországon, Budapesten is ittrekedt orosz származású hadifoglyok, akik itt családokat alapítottak, teljesen meghonosodtak és most ezeknek, sőt a mi magyar volt hadifoglyaink orosz származású feleségeinek is jelentkezni kell. Ezek a jelentkezők azonban nem akarnak visszatérni Oroszországba, ma már a férfiakat, mint nőket ide köti a család. Belügyminiszteri rendeletre ugyancsak most folyik még Oroszországban selylőddő saját hadifoglyaink hozzátartozóinak a jelentkezése is, eddig mindössze 1500 Oroszországban lévő hadifoglyunk hozzátartozója jelentkezett, de ezeknek a jelentkezőeknek a határánja még nincsen lezárva.

(Milyen a soproni polgár.) Ma jött szerkesztőségünkbe az Oedenburger Zeitung f. évi augusztus 11-iki száma. Benne olvassuk minden kommentár nélkül az alábbi kis napihirt: »Schliesslich Henrik itteni órásmester ma tette a Turner Mátyás dr. polgármester előtt az állampolgári esküt.« — Az öreg Schliesslich mester mindeztideig maradt idegen, tán éppen osztrák állampolgár s az átcsatolás híreére egyszeribe eszébe jut csak azért se s felveszi a magyar állampolgárságot. Ilyen egy soproni polgár.

(Miért nem megy Pusztaszerre lovasbandérium?) A pusztaszeri Árpád-egyesület most vasárnap, szeptember 4-én tartja a szeri-pusztán ünnepi tábortáborozást, szentmiséjét, az idén azonban erről az országos jellegű, érdekességi szép magyar ünnepről elmarad a lovasbandérium. Pottyondy Miklós szeged-felsőtanyci lovasrendőrkapitány, pusztabíró, ugyan az idén is meg akarta szervezni a pusztaszeri ünnepséghez a déleleg lovascsapatot. Töbörözta lelkesen, erősen a legényeket.

— Fiúk! Nem maradhat el mégsem az idén sem ez a bandérium! — oroszkodott a szegedi kapitány.

— Elmaradhat bizony az, kéröm! — felelték a legények.

— Már, hogy mér maradna el?

— Azé az egygyé... Mer nincs máz több bornyuszájú... Némőtnadrágha, mög brieseses jár a paraszt szántani. A könnyű magyart mög elhasználtuk zseb-kendőnek, merhogy drága vót a vászon... — A szeri pusztára így nem megy az idén a Felsőtanyci lovasbandérium.

(Volt főispánból gerilla-vezér.) A nyugatmagyarországi szabadságharcnak máris megvannak a regényes hősei, regényes epizódjai. A Vasvármegyéből olvassuk, hogy Egan Imre, a volt békési főispán, aki nyugatmagyarországi illetőségű, szülőföldje védelmében lovas szabadságot szervezett. Egan egy Parragh Endre nevű barátjával szervezte meg ezt a gerilla-csapatot, amelybe minden lóval bevonnó önkéntes harcost felvettek. Az Egan-huszárok Vas megye nyugati szélén ugratják az osztrákokat, az újabb csatlakozókkal, átszökőkösökkel napról-napra növekszik a derék csapat.

(Megkerülték a gödöllői királyi kastély kommunizált szőnyegei.) A rendőrséget bizalmas uton értesítették, hogy Beniczki Herman postahivatalnok feltűnően értékes szőnyegeket kinal eladásra budapesti szőnyegkereskedőknek. A detektívek Beniczki Vadász-utcai lakásának padlásán nagyszámú gondosan becsomagolt szőnyegre akadtak, amelyeknek eredetéről Beniczki nem akart felvilágosítást adni. Bekísérték a főkapitányságra, ahol bevallotta, hogy a szőnyegeket egy népbiztos rokonától kapta, aki a kommun alatt a gödöllői királyi kastélyból lopta el azokat. Beniczkit vallomása után letartóztatták és átkísérték a királyi ügyészség fogházába.

(Az idő kiderült.) Az idő ismét nyárian melege változott. Kiderült, napközben még enyhe meleg az idő, csak az éjszakák kezdenek hűvösödni. Európa délkeleti részén, minimális csapadékkal, mindenütt igen derült az idő. A Meteorológiai Intézet hazánkról is ugyanezt jelenti, napközben derült, száraz, éjjel hűvös az idő. A maximum 28 fok volt Egerben, minimum 5 fok Debrecenben. Időfóslat: növekedő felhőzet hőemelkedés.

(A Magyar Aero-Szövetség) szeptember 25-én rendezti ötödik repülőgépmodellversenyét. A nevezéseket a szövetség titkárságához (IX., Lónyay-utca 36.) kell benyújtani.

(Obudára is járnak éjjel villamosok.) A Budapesti Városi Egyesített Vasutak igazgatósága közli: Szeptember 3-ától kezdve az Obuda és Nyugati pályaudvar között közlekedő 7-es viszonylatban is rendszeresítik az éjjeli járatokat. Az első különjáratu kocsit Obuda-Fő-térről 10 óra 36 perckor indul s az éjjeli járatok 12 percként követik egymást. Az utolsó kocsit 12 óra 36 perckor indul a Nyugati pályaudvar felé. A Nyugati pályaudvarról Obuda Fő-térre ugyancsak 10 óra 36 perckor indul az első különjáratu kocsit s ezt 12 perces időközökben követik az éjjeli járatok. Az utolsó különjáratu kocsit éjjel 1 órakor indul Obudára. Vasárnap és ünnepnapokon az éjjeli különjáratu kocsit indulási ideje egy órával kitolódik, az utolsó kocsit indulásának ideje azonban változatlan marad.

(Légi összeköttetés Szerbia és Románia között.) A vasutiforgalom szabályozására kiküldött román-szerb bizottság befejezte munkálatait és elhatározta, hogy Bukarest és Belgrád között közvetlen vasutvonalat épít. A két város között légiforgalmat is létesítenek. Ilyen módon közvetlen forgalom lesz Páris, Prága, Belgrád, Bukarest és Konstantinápoly között.